

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik (sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z protestu wyborczego J. Z.
przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, Przewodniczącego
Okręgowej Komisji Wyborczej w W. i Prokuratora Generalnego
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 13 listopada 2019 r.

postanawia:

pozostawić protest wyborczy bez dalszego biegu

UZASADNIENIE

J. Z. (dalej: wnoszący protest) złożył protest wyborczy przeciwko ważności wyborów do Sejmu w Okręgu Wyborczym Nr (...) oraz do Senatu w Okręgu Wyborczym Nr (...).

Wnoszący protest zarzucił, że „przebywając czasowo w Litewskiej Republice” wziął udział w głosowaniu i po odbiorze kart do głosowania zorientował się, iż nie otrzymał kart z jego Okręgu Wyborczego nr (...), a karty do głosowania w wyborach do Sejmu RP z Okręgu Wyborczego Nr (...) i w wyborach do Senatu RP z Okręgu Wyborczego Nr (...) przez co, zmuszony prawem, a wbrew jego woli i swobody wybierania dokonał aktu wyborczego. W uzasadnieniu wnoszący protest przeprowadził analizę i obszerny wywód prawny wywodząc, że przepisy Kodeksu

wyborczego regulujące głosowanie za granicą, są sprzeczne z zasadami demokracji, Konstytucją RP oraz Europejską Konwencją Praw Człowieka. Na tej podstawie wniósł o unieważnienie wyborów w Okręgu Wyborczym Nr (...) do Sejmu RP i Okręgu Wyborczym Nr (...) do Senatu RP.

W odpowiedzi na protest wyborczy, Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW) podkreśliła, że wnoszący protest kwestionuje rozwiązania ustawowe przyjęte w Kodeksie wyborczym dotyczące przynależności obwodów głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich do okręgu wyborczego właściwego dla dzielnicy Ś. miasta W. Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła opinię, że krytyka rozwiązań ustawowych dotyczących podziału na okręgi wyborcze nie mieści się w pojęciu protestu przeciwko ważności wyborów i wniosła o pozostawienie go bez dalszego biegu.

Podobnie Okręgowa Komisja Wyborcza w W. (dalej: OKW) stwierdziła, że protest wyborczy zawiera postulaty zmian przepisów ustawy Kodeks wyborczy, przy czym wnoszący protest, powołuje się na niezgodność przepisów z Konstytucją RP oraz Europejską Konwencją Praw Człowieka a wprowadzenie zgłoszonych w proteście propozycji wymagałoby dokonania zmiany przepisów Kodeksu wyborczego. Ponadto, wnoszący protest nie wskazał żadnego naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego, jak również nie podniósł, że dokonane zostało przestępstwo przeciwko wyborom do Sejmu RP i do Senatu RP. Ostatecznie, Okręgowa Komisja Wyborcza w W. wyraziła opinię, że zarzuty protestu są bezzasadne, a protest powinien pozostać bez dalszego biegu.

W odniesieniu do przedmiotowego protestu wyborczego, Prokurator Generalny stwierdził, że J. Z. nie przedstawił ani zarzutów, ani też dowodów, na których by je oparł. Wskazywał jedynie na naruszenie zasad równości głosów przy konstruowaniu okręgów wyborczych, przy czym nie przytoczył dowodów przemawiających za tym, że doszło do naruszeń prawa i miały one wpływ na wynik wyborów. W konkluzji wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz.U. 2019 poz. 684 i 1504) protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej może być wniesiony z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Ponadto, wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 241 § 3 Kodeksu wyborczego).

Wykaz okręgów wyborczych do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej reguluje załącznik nr 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. 2019 r. poz. 684 z późn. zm.). W załączniku tym Okręg Wyborczy do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej nr (...) składa się z części województwa mazowieckiego obejmującej obszar miasta na prawach powiatu W. Natomiast liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 20. Wykaz okręgów wyborczych do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej stanowi załącznik nr 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy. Okręg Wyborczy nr (...) - obejmuje część obszaru miasta na prawach powiatu W.: (...).

Z kolei, na podstawie art. 14 § 3 Kodeksu wyborczego obwody głosowania, utworzone dla obywateli polskich przebywających za granicą w celu przeprowadzenia wyborów do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, wchodzi w skład okręgu wyborczego właściwego dla dzielnicy Ś. miasta W., tj. w sejmie do Okręgu Wyborczego nr (...), w senacie do Okręgu Wyborczego nr (...), zgodnie z załącznikami do ustawy. Załączniki te stanowią integralną część ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. 2019 poz. 684 z późn. zm.). Organy wyborcze, w tym Okręgowa Komisja Wyborcza w W., są zobowiązane do przeprowadzania wyborów wyłącznie na podstawie obowiązującego prawa wyborczego.

Na mocy art. 14 § 2 Kodeksu wyborczego obwody głosowania, dla obywateli polskich przebywających za granicą, tworzy jednorazowo na określone wybory

w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zagranicznych, najpóźniej 30 dni przed wyborami.

W przypadku wyborów do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczonych na dzień 13 października 2019 r. rozporządzenie zostało wydane dnia 12 września 2019 r. (Dz.U. poz. 1767 z późn. zm.). Utworzenie obwodów za granicą jest uzależnione od tego, czy na terenie obwodu przebywa co najmniej 15 wyborców i czy istnieje możliwość przekazania właściwej komisji wyborczej wyników głosowania niezwłocznie po jego zakończeniu (art. 15 § 1 Kodeksu wyborczego). Oznacza to, iż dopiero w trakcie organizacji wyborów jest wiadoma liczba obwodów głosowania za granicą.

Na podstawie art. 35 § 1 Kodeksu wyborczego konsul prowadzi spis wyborców, nie prowadzi natomiast stałego rejestru wyborców. Oznacza to, iż aby zagłosować za granicą należy każdorazowo przed każdymi wyborami dopisać się do spisu wyborców. Tak więc, liczba osób głosujących w wyborach za granicą jest trudna do oszacowania w trakcie organizacji wyborów.

Reasumując, dopiero miesiąc przed wyborami, na podstawie obowiązujących przepisów, na skutek wydania rozporządzenia wiadome jest ile będzie obwodów głosowania za granicą. Natomiast liczba osób uprawnionych do głosowania za granicą jest wiadoma dopiero 3 dni przed wyborami - wtedy mija termin dopisania się do spisu wyborców osobom przebywającym za granicą (art. 35 § 2 Kodeksu wyborczego). Należy wziąć również pod uwagę to, że jest bardzo wiele osób głosujących za granicą na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, należy stwierdzić, że protest wniesiony przez J. Z. zawiera zarzuty, które nie mogą stanowić podstawy protestu wyborczego, ponieważ nie mieszczą się one w katalogu zarzutów przewidzianych prawem a wskazanych powyżej.

Z tych względów, na podstawie art. 243 § 1 w związku z art. 258 Kodeksu wyborczego, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.